

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Magistro Maximo Notario nostro.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

nostri coram eodem Cardinali à parte ad-
versa exhibita respondebat quòd non erat
authenticum, cum nec esset bulla muni-
tum, & haberetur meritò in stylo suspec-
tum. Verùm cum Ecclesia Lateranensis
inveniretur in possessione parrochiæ su-
pradictæ, & actore non probante, reus, etsi
nihil præstiterit, debeat obtinere, cum in-
stantia postulabat parti adversæ imponi si-
lentium & compesci ne super possessione
præfate parrochiæ vestram Ecclesiam ul-
terius molestaret; præsertim cum nomine
præfate basilicæ, in qua solus Romanus
Pontifex celebrat Missarum solemnias, &
intra suum palatium est constructa, parro-
chiam vendicare non possent, nec etiam
nomine inferioris Ecclesiæ, quam ipsi de
quadam crypta vel stabulo in oratorium à
non longo tempore converterunt. Nos
autem auditis iis & aliis quæ idem Cardi-
nalis fideliter retulit coram nobis, & ha-
bito fratrum nostrorum consilio, ycono-
mum vestrum nomine Lateranensis Eccle-
siæ ab impetitione prædicta, quam contra
vos yconomus præfate basilicæ movit, de-
crevimus absolvendum. Nulli ergo &c. dif-
finitionis &c. usque incursum. Datum
Signiæ Idibus Augusti, pontificatus nostri
anno decimoquinto.

MAGISTRO MAXIMO
Notario nostro.

Epist. 133.
Vi possit ab-
solvere excom-
municatos.

Non nisi testimonio laudabilis famæ
notis vel experimento viræ commen-
dabilis approbatis consuevit sedes aposto-
lica committere vices suas in iis quæ sibi
specialiter reservavit. Cum igitur pruden-
tiam tuam officij executione fideli & longa
conversazione simus experti, volentes per
te obviare periculis quæ incidentibus in
canonem sententiæ promulgatæ necessitas
posset inferre, de gratia speciali auctorita-
te tibi præsentium indulgemus ut illis quos
pro injectione manuum violenta inveneris
vinculo excommunicationis astrictos in
partibus Romanicæ auctoritate sedis apos-
tolicæ juxta formam Ecclesiæ beneficium
absolutionis impendas; nisi excessus eo-
rum fuerint adeo difficiles & enormes ut
meritò sint ad sedem apostolicam desti-
nandi. Datum Signiæ xi. Kal. Septemb.
pontificatus nostri anno quintodecimo.

UNIVERSO CLERO
Constantinopolitano.

Epist. 134.
Vi pareant
Notario Lega-
te apostolico

Et si dilectum filium magistrum Maxi-
mum Notarium nostrum pro negotio
patriarchalis Ecclesiæ specialiter destine-

mus, volentes tamen ut in vobis fructum
faciat generaleni, qui nunc & Patriarcha
panter & Legato caretis, vices nostras ei
duximus committendas ut quandiu apud
vos pro illo speciali negotio moram cum
facere oportuerit, necessitatibus & utilita-
tibus vestris studeat providere. Quocirca
universitati vestræ per apostolica scripta
mandamus quatenus super iis ad ipsum re-
cursum habentes, rectis ipsius dispositioni-
bus obedire curetis, quas ratas haberi vo-
lumus & jubemus. Vnde sententias quas
rationabiliter tulerit in rebelles usque ad
satisfactionem condignam præcipimus in-
violabiliter observari. Datum Signiæ xi.
Kal. Septemb. pontificatus nostri anno de-
cimoquinto.

ILLVSTRI CONSTANTINOPOLITANO
Imperatori.

Liçet secundum Apostolum instantia
nostra sit omnium Ecclesiarum sollicitudo
continua, ad illas tamen Ecclesias
præcipue debemus aciem nostræ provisio-
nis extendere quæ viciniores sunt aposto-
licæ sedi, etsi non loco, privilegio digni-
tatis. Sanè cum Ecclesia Constantinopo-
litana secundum locum obtineat post Ro-
manam, ejus provisioni libenter intendi-
mus, ut non sit à cura remotior cum sit
vicinior dignitate. Vnde ipsius negotium
tam super electione quam postulatione ce-
lebrata de novo personæ non duximus
committendum ignota; sed à nobis mit-
timus hominem longa conversatione no-
tum & officij sui fideli executione proba-
tum, magistrum videlicet Maximum No-
tarium nostrum, nobis ac fratribus nostris
merito suæ probitatis & fidei carum ad-
modum & acceptum: in quo & honori tuo
prospeximus, & utilitati providimus Ec-
clesiæ memoratæ; quem etiam quanto cari-
orem habemus, tanto attentius tuæ mag-
nificentiæ commendamus, rogantes qua-
tenus sic eum ob reverentiam apostolicæ
sedis & nostram habeas commendatum
quòd in ipso tuæ serenitatis affectum,
quem probaris ad nos gerere, sentiamus,
adhibens ei fidem super iis quæ à nobis
accepit tuæ imperiali prudentiæ propo-
nenda. Datum Signiæ xi. Kal. Septemb.
pontificatus nostri anno decimoquinto.

MAGISTRO MAXIMO
Notario nostro.

Scriptum est in Apocalypsi Iohannis
quòd in medio sedis & in circuito se-
dis erant quatuor animalia plena oculis
ante

antè & retro. Primum animal simile leoni, secundum animal simile vitulo, tertium animal habens faciem quasi hominis, & quartum animal simile aquilæ volanti; & quatuor animalia singula eorum alas fenas habebant. Sedes ista Romana Ecclesia intelligitur, quæ usitato vocabulo sedes apostolica nuncupatur, utique sedes agni, sedes viventis in secula seculorum; in medio cujus quasi filix in gremio resident & in circuitu astant quasi famule in obsequio quatuor patriarchales Ecclesiæ, Alexandrina, Antiochena, Ierosolymitana, & Constantinopolitana, quæ per illa quatuor animalia designantur. Marcus enim Alexandrinam fundavit & rexit Ecclesiam, qui secundum visionem Ezechielis accipitur per leonem, eò quod evangelium in ceperit à rugitu dicendo, *Vox clamantis in deserto*, & quia quemadmodum leo catulum suum post diem tertium suo asseritur excitare rugitu, sic Deus pater filium suum, qui leo de tribu Iuda esse describitur, de cuius resurrectione principaliter tractat Marcus, divinitatis suæ potentia post triduum à mortuis suscitavit. Vnde in die resurrectionis dominicæ ipsius evangelium antonomasticè in Ecclesia recitatur. Lucas autem fuit natione Antiochenus; qui propterea in vituli figura describitur, in quo sacerdotalis hostia designatur, quoniam à sacerdotio inchoans evangelium, de immolatione tractavit præcipuè summi sacerdotis & veri, qui est hostia salutaris, vitulus videlicet saginatus, quem pater iussit occidi pro filio prodigo redeunte. Vnde bene per ipsum Antiochena Ecclesia designatur, in qua primum Apostolorum princeps in summi sacerdotij cathedram à fidelibus extitit sublimatus. Matthæus quidem fuit natione Iudæus, & evangelium primus descripsit etiam Hebræicè in Iudæa, & ob hoc per hominis speciem designatur, quod ab incarnatione Christi suum inchoans evangelium, principaliter humanam ejus nativitatem ostendit, quam ipse Christus de Iudæis & in Iudæa pro nobis assumens, Hierosolymitanam Ecclesiam metropolim Iudæorum sua humana præsentia consecravit, de qua dictum fuerat per Prophetam: *Homo factus est in ea, & ipse fundavit eam altissimus*. Iohannes verò Asianam fundavit Ecclesiam, & Apocalypsim septem Ecclesiis quæ sunt in Asia ipse descripsit, quibus & ceteris Græcorum Ecclesiis Constantinopolitana tandem præferri meruit & præponi per aquilam meritò designata: quia

Tom. II.

sicut aquila volatu omnes aves excellit, & oculorum ejus intuitum solis radius non offendit, sic Iohannes tribus aliis animalibus in terra relictis, supra cælos cælorum ascendens, veram lucem oculis inreverberatis aspexit, & à divina verbi nativitate suum evangelium inchoavit: qui licet inter universos Evangelistas fuerit ultimus tempore, præcipuus tamen extitit dignitate: quoniam in cœna supra pectus Christi recumbens, fluentia doctrinæ de ipso sacri dominici pectoris fonte potavit. Sic Constantinopolitana Ecclesia licet posterior tempore, postmodum propter honorificentiam piissimi Constantini prælata est aliis dignitate, sicque facti sunt primi novissimi, & novissimi primi. Ut meritò ipsi dicatur: *Multa filie congregaverunt divitias, sed tu sola supergressa es universas*, ad cuius Ecclesiæ regimen talis est Pontifex assumendus qui ad similitudinem illorum quatuor animalium antè & retro plenus sit oculis, ut pleno lumine veteris & novi testamenti mysteria contempletur, per experientiam videns præterita, & futura prævidens per cautelam. Debet etiam habere sex alas, scilicet sex legum notitiam, naturalis, Mosaicæ, & propheticæ, evangelicæ, apostolicæ, & canonicæ, quibus perfecto libramine inter cælum volans & terram, de terris ad cælestia & de temporalibus transvolet ad æterna. Sanè ad hanc Ecclesiam duo quædam animalia sunt vocata, utinam plena oculis & alas habentia, videlicet venerabilis frater noster Heraclienfis Archiepiscopus & dilectus filius Plebanus sancti Pauli de Venetiis, sicut per procuratores tam postulantium Archiepiscopum quàm eligentium Plebanum fuit propositum coram nobis. Proposuerunt siquidem procuratores electorum Plebani quòd cum Ecclesia Constantinopolitana vacante Canonici Ph. Decanum suum sibi elegerint in pastorem, & nos cassaverimus electionem eandem, quia quibusdam exclusis qui adesse debuerant extitit celebrata, ne diù gregi fidelium deesseret cura pastoris, tam Canonici quàm quidam alij qui se in electione Constantinopolitani Patriarchæ jus habere dicebant, ut de electione tractarent, adinvicem convenerunt. Cumque septem personæ pro septem Præpositis se offerrent, & quidam alij pro ceteris Prælati se tractatui electionis ingererent, post multam concertationem tam illas septem personas quàm duas alias ad universitatis instantiam, quæ tamen duas tantum voces haberent, salvo in omnibus jure suo,

tam in præfenti quàm in futuro, pro bono concordia receptorum. Sed factum est quòd humani generis inimico, qui unitatem Ecclesie scindere nititur, superseminante zizania messi dominicæ, in duas partes sunt vota divisa, novem de Canonicis & novem aliis prænominatis personis postulantibus Archiepiscopum memoratum, & quindecim Canonicis & Præposito sanctorum Apostolorum Plebanum eligentibus supradictum; cujus electioni Cantor, qui pro utilitate absens erat Ecclesie, & ante tractatum electionis per litteras suas consensum expresserat de Plebano, si aliis complaceret, & octo alij Canonici, qui electionis tempore non fuere præfentes, suum præstiterunt consensum; & sic in Plebanum prædictum vota viginti quatuor Canonicorum & unius Præpositi conveniunt. Dicebant ergo postulantium numerum esse minorem, cum decem & octo tantum Archiepiscopum postularent; de quibus quosdam eorum, quos cum præfata protestatione sui juris admiserant, excludere nitentur, duos videlicet de Blaker. na & Buccaleone Præpositos; quia cum per exemptionis privilegium à sede apostolica impetratum se subtraxerint oneri, tacite renuntiasse videbantur honori, ut ad electionem non pertinerent illius cui electo nullatenus subjacerent. Alij quatuor non erant Præpositi, sed aliarum Ecclesiarum clerici, qui se tractatui electionis suorum Præpositorum nomine ingerebant, quia eorum domini adeo erant absentes quòd ad tractatum electionis vocari commodè nec poterant nec debebant; quoniam si absentes possent per procuratores adesse, vix jura devolverent absentium ad præfentes, cum raro contingeret quòd per se vel per alios interesse non possent. Septimus autem qui præfens extiterat, jam electus & confirmatus in Archiepiscopum Verricensis & translatus ad suam Ecclesiam possessionem ejusdem adeptus fuerat corporalem. Et licet universitas clericorum quatuor prius pro se postulare admitti, quia tamen pars Canonicorum tot nolebat admittere, ne numerus aliorum nimis excreceret, ita tandem pro bono pacis extitit ordinatum, ut duo tantum admitterentur ex illis cum protestatione prædicta; & ideo eligentes asserunt illos duas tantum voces & non ceterorum habere; maximè cum triginta præposituræ fuerint ad septem redactæ, quæ tamen nondum fuerunt auctoritate sui iudicis approbatæ. Conventuales autem Ecclesias

ultra quinque vel sex tunc temporis esse negabant, & si plures fuissent, tempore tamen electionis prædictæ Prælatos eorum dicebant non fuisse præfentes. De malo denique zelo intendebant arguere postulantes, eò quòd, ut proponebant, illiteratum & impudicum ex certa scientia postularant; cujus incontinentiam dicebant per filium in monachatu genitum paternæ libidinis testem posse probari. Eundem etiam Archiepiscopum de ambitione notabant, eò quòd in vigilia nativitate dominicæ se suæ traxerat Ecclesie, ut esset in urbe regia, ubi tunc erat postulatio celebranda, & passus est cum hymno *Te Deum laudamus* se in sede locari in qua profestis diebus residere consueverat Patriarcha. Qui etiam auctoritate propria bona patriarchatus post mortem Patriarchæ distribuens, ejusdem sigillo violenter arrepto de scrinio Camerarij, litteras quasdam quibus illud impressit misit Ravennam, & quandam pecuniæ summam ibi depositam auctoritate litterarum illarum sibi fecit afferri, eandemque distribuit pro suæ voluntatis arbitrio in Ecclesie Constantinopolitane præjudicium & gravamen. quòd totum & alia in Capitulo fuere proposita cum quidam de ipso postulando tractarent. Vnde petebant ut cum pars postulantium Archiepiscopum esset numero minor, inferior zelo, & à suo jure ceciderit postulando scienter indignum, electionem confirmare factam de dicto Plebano canonice dignemur; maximè cum ipsi usi fuerint jure communi personam eligibilem eligendo, quòd ordinarij juris existit, & alij juris communis contempto beneficio, ad extraordinarium auxilium transvolarint. Ad hæc procuratores partis alterius responderunt quòd universi Prælati conventualium Ecclesiarum apud Constantinopolim existentium per nostram constitutionem in electione Constantinopolitani Patriarchæ jus habent. Vnde universitas prælatorum, de qua in eadem constitutione cavetur expressè, restringi non debet ad septem, cum ratione suæ dignitatis in hoc bene fuerit Ecclesie memoratæ provisum; tum ut sanior haberetur super electione tractatus, cum integrum sit iudicium plurimorum sententiis confirmatum; tum etiam ut per numerum prælatorum illis possit occurrere qui Dei sanctuarium jure volebant hereditario possidere. Addebant etiam quòd præfata constitutionis beneficium duo exempti Præpositi per exemptionis privilegium nullatenus amiserunt, cum ea quæ in fa-

vorem alicujus introducta sunt, in ejus laesionem non debeant redundare, & per privilegia Pontificum Romanorum addi, non subtrahi, consueverit illis quibus specialiter indulgentur, propter prædictam maxime rationem, ut illis obfisterent prudenter qui Domini sanctuarium moliantur in jus hereditarium usurpare. Vnde iidem excludi non poterant nec debebant, ea etiam ratione quòd septem nomine septem præpositorum & duo vice ac nomine viginti trium prælatorum pro ipsa universitate fuerint à Canonicis ad tractatum electionis admissi; & sic cum in postulatam vota septem Præpositorum & decem & octo prælatorum præsentium & aliorum sex absentium, quorum procuratores erant in civitate præsentis, consensu mediante illorum duorum concurrerint, pro parte sua ultra duplo majorem numerum allegabant, cum in Plebanum quindecim tantum Canonici & unus Præpositus à principio consensissent, nec aliquid ei juris acceverit in hoc casu per subsequenter consensum novem Canoniorum, qui electionis tempore non fuere præsentis, nec vocari potuerint commodè nec deberent; præsertim cum octo ex illis tanto tempore fuissent absentes quòd secundum constitutionem Patriarchæ ac Capituli Constantinopolitano- rum pro Canonicis nullatenus haberentur. Auctoritatem etiam introducebant pro se, cum regulariter majoris auctoritatis prælatum quam simplex Canonicus habeatur. Bonum verò zelum ea ratione probabant quòd Venetum pro virando scandalo longa conversatione notum, laudabili administratione probatum, carum Clericis, & acceptum laicis postularant; in quem assensus Principis, suffraganeorum vota, plebisque desiderium concurrerant; nec debebant aliquid sinistrum de illo præsumere quem & excellentia dignitatis & communis reddebat fama præclarum. Nec etiam erant adversarii audiendi qui promotionis ejus tempore tacuerunt, nisi forte aliquid novum proponerent vel quod postmodum didicissent, maxime cum objectam notam incontinentiæ, si qua forsitan præcessisset in ipso, quod tamen inficiabantur omnino, subsequens longæ conversationis delevisset honestas. Proposuerunt etiam quòd nisi pars altera se ab injuriis temperaret, intendebant quædam proponere tam in personas eligentium quam electi. Ad excusationem verò ejusdem Archiepiscopi super objectione ambitus proponebant quòd idem ex honesta &

Tom. II.

probabili causa Constantinopolim venerat, & habebat necesse frequenter accedere, tum propter negotia patriarchalis Ecclesiæ, tam etiam propter executionem ultimæ voluntatis Patriarchæ defuncti suæ discretionis commissa; qui licet interfuerit vespers & matutinis in patriarchali Ecclesia ob solemnitatem diei, in loco tamen Decani resedit, nec aliquid de patriarchalibus usurpavit. Ipsum etiam litteratum, etsi non eminenter, competenter tamen esse dicebant, sufficientem intelligentiam & eloquentiam de scripturis & in scripturis habentem; nihilominus allegantes quòd etsi quædam conventuales Ecclesiæ tunc vacarent, aut forsitan propter pauperiem non haberent numerum Clericorum, ipsum Capitulum, aut etiam unus qui vicem Capituli retineret, ad electionem pro prælato deberet admitti, cum in talibus sæpe Capitulum vicem consueverit supplere prælati, & nomen ac jus universitatis multoties devoluatur ad unum & retineatur in uno. De malo nihilominus zelo arguebantur electores Plebani, eò quòd hominem elegerant quem electionis tempore credebant in minoribus ordinibus constitutum, asserentes quòd in vigilia natiuitatis dominicæ altera pars apud Constantinopolim consenserat in Plebanum, qui se paulò ante apud Venetias fecerat in

* Subdiaconum promoveri. Ex quo inferre-
batur quòd si hoc actum fuerit ex con-

* Vide lib. 10.
capit. 104.

dicto, non poterat ambitione carere. Si verò præordinatum non extitit, cum propter locorum distantiam hoc ad eligentes tam brevi tempore nequiverit pervenisse, sequitur quòd secundum conscientias suas ineligibilem eligebant; vel si error ad excusationem accusatione non vacuum allegetur, in confessionem negligentia veniet, quæ super iis non multum distat à culpa. Adiciebant etiam quòd magis erat extraordinarium consentire in hominem, non solum extra totum patriarchatum, verum etiam extra totum imperium constitutum quam in vicinum & familiarem, suffraganeum ejusdem Ecclesiæ de cujus pastoris electione tractatur. Personam quoque Plebani de vehementi ambitione notabant, dicentes quòd ipse per litteras suas quosdam Constantinopolitanos Canonicos expressè rogaverat ut eum in suum eligerent Patriarcham. quod pars adversa negabat. Vnde petebant postulatorem Archiepiscopi sapiedicti, ut cum esset pars altera zelo, auctoritate, ac numero minor, cassato quod factum fuerat de Plebano, postula-

QQ99j

tionem ipsorum admittere dignemur. Verum quia de iis quæ per assertiones partium in iudicium deducta fuerunt nobis non potuit fieri plena fides, quamvis super iis quæ de numero dicta sunt postulantium per quoddam publicum instrumentum & litteras Constantinopolitani Vicarij, necnon confessionem procuratoris partis adversæ, in iudicio quidem factam, sed postea revocatam, pars altera suam intentionem assereret esse fundatam, causam ipsam discretioni tuæ duximus committendam, per apostolica scripta mandantes quatenus super iis & aliis inquiras, sublato cujuscumque appellacionis obstaculo, diligentissimè veritatem de meritis electi & postulati apud Venetias, ubi nati fuerunt & diutius conversati, de studiis autem eligentium & postulantium & omnibus generaliter quæ causam possint instruere apud Constantinopolim, ubi hujusmodi postulatio & electio celebrata fuerunt, & si partes consenserint, procedas hoc modo, ut si constiterit de mutuo convenisse consensu quod ad electionem Patriarchæ septem admitterentur Præpositi, sive per se ipsos, sive per alios, & duo alij ex parte universitatis pro ceteris conventualium Ecclesiarum Prælati, totque tunc temporis conventuales Ecclesias habuisse Prælatos quod cum septem Præpositis & novem Canonicis, quos quidem Canonicos constat in postulacione præfati Archiepiscopi convenisse, duplo majorem facerent numerum quam sedecim electores Plebani, tu vice nostra postulacionem admittas, nisi probatum fuerit postulato aliquid obviare de canonicis institutis quod promotionem ipsius debeat impedire, ac Plebani electione cassata, ipsum Archiepiscopum absolvas à vinculo quo Heraclienfis tenetur Ecclesiæ, concedendo ipsum Constantinopolitanæ Ecclesiæ in pastorem, & faciendum ipsi per censuram ecclesiasticam appellacione remota reverentiam & obedientiam debitam exhiberi. Quod si ad faciendum duplo majorem numerum simul omnes prædicti minimè suffecerunt, sive dignus sive indignus sit postulatus, tu postulacione repulsa, electionem Plebani auctoritate nostra confirmes, dummodo nihil obstat eidem quod ipsum tanto præfaturu reddat indignum, ad impendendum sibi reverentiam & obedientiam sibi debitam ac devotam quoslibet sibi subjectos, si necesse fuerit, sublato appellacionis obstaculo canonica districtione compellens. Si verò numerus postulantium inventus

fuerit duplo major, quemadmodum est prædictum, & persona postulata indigna reperta fuerit, tu tam postulacionem quam electionem non differas reprobare, nisi forsitan omnes aut major pars postulantium præsumptione damnabili postulaverint scienter indignum, ut hac vice merito debeant eligendi seu postulandi potestate privari, & in hoc quoque casu electionem confirmes, si de persona idonea constiterit celebratam. Porro si tam electionem quam postulacionem cassari contigerit, aut altera partium postulante causam ad nos instructam referri, tu ex parte nostra districtè præcipias Canonicis & Prælati ut procuratores idoneos ad apostolicam sedem studeant destinare, per quos aut unum ex istis, si contigerit approbari, aut alium quem nos eis duxerimus præferendum, aut quem ipsi fortè postulaverint vel elegerint, si eis de benignitate nostra fuerit postulandi vel eligendi concessa potestas, in Patriarcham recipiant, cum tantam Ecclesiam nolimus manere diutius pastoris solatio destitutam, & ad hæc & alia quæ ipsorum consensum desiderant, eis vices suas plenè committant. Tu ergo Deum solum habens præ oculis, cum omni studio & secundum præscriptam formam procedas in negotio memorato, nisi forsitan apostolice sedis Legatus prævenierit, per quem unà tecum ipsum negotium expediri secundum præscriptam formam volumus & mandamus. Datum Signie xv. Kalend. Septemb. pontificatus nostri anno quinto-decimo.

ABBATI ET CONVENTUI
monasterij sancti Michaelis Clajini.

His quæ ad Ecclesiarum utilitatem & statum pertinere creduntur tanto libentius apostolicum favorem impendimus requisiti quanto earum sollicitudo continua nobis propensius noscitur imminere. Eapropter, dilecti in Domino filij, vestris justis postulacionibus grato concurrentes assensu, unionem monasterij sancti Solutoris Taurinensis & vestri, consentientibus venerabili fratre nostro Episcopo & dilectis filijs Capitulo Taurinensibus factam, sicut sine pravitate providè facta est, & per bonæ memoriæ Gerardum electum Novariensem auctoritate nostra extitit approbata, prout in ipsius litteris plenius continetur, auctoritate apostolica confirmamus & præsentis scripti patrocinio communimus. Ad majorem autem evidentiam rei gestæ litteras prædicti electi de verbo ad verbum